

Internetconsultatie

15 maart 2021

Betreft: reactie op wetsontwerp Tijdelijke wet testbewijzen covid-19

Hierbij reageren wij op de concept wettekst Tijdelijke wet testbewijzen covid-19. Met deze wet, een nieuwe toevoeging op het hoofdstuk voor Corona in de Wet Publieke gezondheid, wordt de wettelijke basis gelegd voor het stellen van (nadere) regels via Ministeriële besluiten, om toegang tot diverse faciliteiten te reguleren via het verplicht moeten tonen van een vaccinatiebewijs of een negatieve testuitslag.

Allereerst somt het wetsvoorstel een aantal sectoren of bedrijfstakken op waarvan de reikwijdte nog niet duidelijk is. Ten tweede worden deze als niet essentieel benoemd alsof het niet essentieel zou zijn voor het vrije leven van burgers om deze sectoren of bedrijfstakken te bezoeken.

Het invoeren van een verplichting om hetzij een vaccinatiebewijs, hetzij een door een bevoegde instantie afgegeven testbewijs te kunnen overleggen voor deelname aan bepaalde activiteiten of toegang tot gelegenheden leidt zonder meer tot uitsluiting van degenen die deze bewijzen niet kunnen overleggen. Dit is een ernstige inperking van de grondrechten en vrijheden van burgers, terwijl niet is vast komen te staan dat deze inperking noodzakelijk zou zijn voor de bestrijding van een infectieziekte, Covid-19. Met deze wet moeten mensen die geen klachten ondervinden aantonen dat ze niet ziek zijn, voordat deelname aan het maatschappelijk leven mogelijk is.

De wetgeving veroorzaakt een indirecte vaccinatiedwang omdat het werken met testbewijzen een niet erg reëel alternatief is. Beide vormen van bewijs zijn invasief en betreffen de lichamelijke integriteit. Voor beide geldt dat directe of indirecte dwang uitgesloten zou moeten zijn. Als voor zoveel sectoren een testbewijs noodzakelijk zou zijn dan betekent dat dat mensen die niet kiezen voor vaccinatie en met een actieve levensstijl, dagelijks een test moeten laten afnemen. Dit kost tijd, moeite (planning en beschikbaarheid) en geld en levert elke keer een invasieve inmenging op. Daarbij wordt nergens ingegaan op de mogelijke schadelijkheid voor de gezondheid van het neusslijmvlies van het dagelijks ondergaan van een coronatest.

Daarnaast levert het werken met dit toegangsbeleid een schijnveiligheid op. Ook gevaccineerden en geteste personen kunnen besmettingsrisico vormen. Daarnaast zullen niet geteste personen die geen klachten hebben niet snel erg besmettelijk zijn als ze toch een virus bij zich dragen. De Nederlandse ziekenhuizen hanteren een heel ander deurbeleid. Daar meet men op een niet invasieve manier de temperatuur en laat men de handen ontsmetten. Er is geen identificatie bij nodig. Deze methode levert waarschijnlijk net zoveel veiligheid op en net zo weinig gevallen die er tussendoor glippen.

De kosten die in de memorie van toelichting (MvT) worden beraamd voor het inrichten van test en controle faciliteiten zijn enorm en de vraag is of een inschatting van 400.000 testen per dag niet te beperkt is. Immers slechts een klein deel van de bevolking beschikt over een vaccinatiebewijs. De werkelijke kosten kunnen dus veel hoger uitpakken, terwijl uitgaande van de berekening van de minister het zelfs de vraag is of de baten van het opengaan van bedoelde faciliteiten hoger uitkomen dan de kosten van dit voorstel, aldus de MvT. De kosten voor de burger die daags een test moet uitvoeren worden niet benoemd en kunnen op zichzelf al een drempel vormen om te kunnen deelnemen aan de maatschappij hierdoor. Mede waardoor uitsluiting een (onrechtmatig) gegeven wordt. In praktische uitvoerbaarheid levert het testbeleid waarschijnlijk ook veel grotere problemen op dan in de toelichting wordt geschetst. Als men uitgaat van de huidige testmogelijkheden bij commerciële partijen is niet te verwachten dat dat allemaal veel efficiënter en voorspoediger zal verlopen de komende maanden. Een test op dezelfde dag is al heel vaak niet mogelijk, laat staan echt in de buurt. De kosten van testen door derden zijn op dit moment heel hoog.

Hoewel het voornemen volgens de MvT is om persoonsgegevensverwerking lokaal te laten plaatsvinden op een app van de overheid, zorgt het wetsvoorstel ervoor dat mensen -die mee willen doen aan het maatschappelijk leven- indirect verplicht worden om hun medische gegevens

te delen met GGD en overheid. Immers de gegevens van testuitslagen worden herleidbaar gedeeld met RIVM. Zouden burgers zich anders niet laten testen omdat ze geen klachten hebben, nu moet men zich wel laten testen om ergens binnen te komen. Vervolgens is het weer verplicht dat positieve uitslagen worden gedeeld met de GGD en zo verder. Er ontstaat dus indirect een verplichting om medische gegevens te delen met de overheid. Dit is in strijd met de AVG en de WGBO.

De belangrijkste vraag is waarom dit wetsvoorstel in de ogen van de minister überhaupt noodzakelijk lijkt. Er zijn immers al veel maatregelen van kracht die gericht zijn op het voorkomen van besmetting. Al deze maatregelen samen zorgen er al voor dat de besmettingskans gering is. De Nederlandse bioscopen hebben in de afgelopen week al aangegeven dat zij niet deel willen nemen aan het werken met testbewijzen. Zij geven aan dat de bioscopen vorige zomer veilig open zijn geweest en dat uit de cijfers en gegevens is gebleken dat geen enkele besmetting terug te leiden was naar bioscoopbezoek! Wat rechtvaardigt de vrijheidsinperking en discriminatie die uit dit wetsvoorstel volgt wanneer sectoren zelf aangeven veilig open te kunnen met andere passende maatregelen die niet dit effect hebben op de samenleving?

En als het de minister vooral gaat om grote evenementen dan is het toch mogelijk alleen daarvoor maatregelen of fieldlabs te organiseren. Deze evenementen zijn geen dagelijks voorkomende bijeenkomsten en kunnen veel beter georganiseerd worden. Daar zou je bijvoorbeeld een laagdrempelige testmogelijkheid op locatie kunnen inzetten. Vrijwillig en zonder identificatie. En werken met temperatuurmeting bij binnenkomst. Zoals hierboven al kort uiteen gezet zou de overheid kunnen onderzoeken hoe andere niet invasieve methoden eventueel kunnen worden ingezet.

Op klimaateffecten gaat de MvT niet in. Het plastic en chemisch afval van meer dan 400.000 testen per dag zal enorm zijn. Ook dit moet worden meegewogen bij nut en noodzaak.

Ook vinden wij de identificatie van burgers bij een gelegenheid zoals een sportlokaal, een horeca of museum niet gepast. Deze private organisaties zijn niet ingericht op deze taken en het het tonen van identificatie bij elk bezoek is een verre gaande aanpassing van de bestaande maatschappelijke situatie.

Tot slot is het de vraag hoe tijdelijk deze wetgeving werkelijk zal zijn. Het virus is onderhevig aan mutaties en de vaccins zijn beperkt in hun werking. Er zullen steeds nieuwe vaccins nodig zijn als dit de route is die men als oplossing volgt. En dus zal er dan steeds behoefte blijven aan testbewijzen om ziekte uit te sluiten bij gezonde mensen, als dat ook nu de huidige insteek is.

Volgens ons betreft het hier een veel te groot ingrijpen in de vrijheden en grondrechten van burgers, terwijl het nut en de baten daarvan niet zijn aangetoond en volledig disproportioneel zullen zijn. Het wetsvoorstel leidt tot uitsluiting. Daarnaast zijn er andere mogelijkheden en maatregelen om het gewenste doel te bereiken. Het helemaal voorkomen van besmettingen is een illusie, welke methode men ook kiest.

Vanwege tijdsdruk is dit slechts een korte en snelle reactie op hoofdpunten.

Hartelijke groet,

Namens onderstaande partijen,

ir. René van den Assem,

mr. Jacqueline Krabben, en

mr. Liesbeth Verhagen